

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน
ในโรงเรียนมาตรฐานสากล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*

THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF GLOBAL CITIZENSHIP OF
STDUENTS IN EDUCATIONAL WORLD-CLASS STANDARD SCHOOL IN
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHONBURI
RAYONG

ทัชชา แก้วฟอง¹, ภคณัฐ จันทนวรานนท์ สมพงษ์ธรรม² และ เกரியงศักดิ์ บุญญา³
Tatcha Kaewfong¹, Pakkanat Chanthanavarant Sompongdam² and Kriengsak Boonya³
¹⁻³สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

¹⁻³The Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong ,Thailand
Corresponding Author's Email: kftatcha@gmail.com

วันที่รับบทความ : 11 ธันวาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 23 ธันวาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 25 ธันวาคม 2568
Received 11 December 2025; Revised 23 December 2025; Accepted 25 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เพื่อวิเคราะห์ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิง

Citation:

* ทัชชา แก้วฟอง, ภคณัฐ จันทนวรานนท์ สมพงษ์ธรรม และ เกரியงศักดิ์ บุญญา. (2569). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(1), 267-282.

Tatcha Kaewfong, Pakkanat Chanthanavarant Sompongdam and Kriengsak Boonya. (2026). The Causal Relationship Model Of Global Citizenship Of Stduents In Educational World-Class Standard School In Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(1), 267-282.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 3,900 คน จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาจากการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 85 ข้อ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความ เป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ของครูความเป็นพลเมืองโลกของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 และความเป็นพลเมือง โลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เท่ากับ 0.54

2) เพื่อวิเคราะห์ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนี แสดงความสอดคล้อง ดังนี้ Chi-square = 70.08, df = 70, p = 0.475, Chi-square/df = 1.00, SRMR = 0.03, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 0.99, GFI = 0.98 และ AGFI = 0.96

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, ความเป็นพลเมืองโลก, โรงเรียนมาตรฐานสากล

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop a comprehensive causal relationship model of students' global citizenship, and 2) to develop and examine the consistency of the model for students in educational world-class standard schools in the Secondary Educational Service Area Office Chonburi-Rayong. The sample consisted of 350 teachers selected from a population of

3,900 teachers using the Krejci and Morgan sampling table and stratified random sampling. The research instrument was an 85-item questionnaire using a 5-point Likert scale. Statistical methods employed in the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation (SD), and Structural Equation Modeling (SEM). The research findings revealed the following: 1) The causal relationship model of students' global citizenship indicated that teachers' overall level of global citizenship was at the highest level (mean = 4.50, SD = 0.44), and students' overall global citizenship was at a high to very high level (mean = 4.38, SD = 0.54) 2) The structural equation model for students in educational world-class standard schools in the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong demonstrated consistency with the empirical data. The model fit indices were Chi square = 70.08, df = 70, p = 0.475, Chi-square/df = 1.00, SRMR = 0.03, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 0.99, GFI = 0.98, and AGFI = 0.96

Keywords: The structural equation model, Global citizenship, World-class standard schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษยชาติมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การศึกษาไม่อาจมุ่งผลิตเพียงพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็น พลเมืองโลก ที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเป็นธรรม (UNESCO, 1975) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG 4.7 ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการเป็นพลเมืองโลกภายในปี 2573 (พลโลกศึกษา, 2565)

รัฐบาลไทยและกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพทางปัญญา จิตใจ คุณธรรม และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560; คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ตลอดจนหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นทั้งพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ในระดับโรงเรียน ความเป็นพลเมืองโลกมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะบทบาทของครูซึ่งต้องมีสมรรถนะด้านโลกทัศน์ ทักษะการคิดขั้นสูง ความเข้าใจวัฒนธรรมที่หลากหลาย และความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประเด็นระดับโลกสู่ห้องเรียน (UNESCO, 2015; Asia Society, 2018) รวมทั้งส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนหลากหลายขนาด ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น พลโลก ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษ การเรียนรู้ผ่านโครงงาน ประเด็นระดับโลก SDGs และสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างทักษะ ความรู้ และจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองโลกอย่างรอบด้าน ดังนั้น การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกในบริบทของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จึงมีความสำคัญ ทั้งในด้านการต่อยอดองค์ความรู้ การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทไทย และการตอบสนองต่อทิศทางการศึกษายุคใหม่ที่มุ่งสร้างคนไทยให้เป็นพลเมืองโลกอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อวิเคราะห์ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก

(Global citizenship) UNESCO (2020) ได้ให้คำจำกัดความของความเป็นพลเมืองโลกว่า เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่รู้เท่าทันโลก เข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ วัฒนธรรม และชุมชน โดยผู้เรียนควรมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม ที่ส่งเสริมให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง คุณลักษณะที่สำคัญในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสะท้อนถึงการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นระดับโลก การเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างรับผิดชอบ โดยมีรากฐานมาจากทั้งค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้และการจัดการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย

แนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน (Global citizenship of students)

Reimers (2020) นักวิชาการจาก Harvard Graduate School of Education ได้เน้นย้ำถึงบทบาทของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเป็นพลเมืองโลก โดยเสนอว่า การศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ การเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในประเด็นระดับโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถมีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมที่ยุติธรรมและยั่งยืน

UNESCO (2021) อธิบายว่า การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกในระดับมัธยมศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เข้าใจความเชื่อมโยงของระบบโลก เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อม ความไม่เสมอภาค และสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในช่วงมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยแห่งการสร้างเจตคติและความตระหนักรู้ต่อบทบาทของตนในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

Davies (2022) ระบุว่า ความเป็นพลเมืองโลก ควรถูกปลูกฝังตั้งแต่ช่วงมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาวิจารณญาณทางศีลธรรม (Moral judgment)

และการมีส่วนร่วมทางสังคม (Civic engagement) ได้อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาในระดับนี้ จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจระบบโลก ความหลากหลาย และสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนและระดับสากล จากรายละเอียดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นภารกิจสำคัญของระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสามารถให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับพลวัตของโลกยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณและมีความรับผิดชอบต่อสังคมโลก การพัฒนานี้ ควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม โดยเน้นการตระหนักรู้ในประเด็นระดับโลก การเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ UNESCO ที่มุ่งส่งเสริมการศึกษาเพื่อความยั่งยืน สิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมทางสังคม ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการร่วมสมัย ที่เน้นการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีจิตสำนึกเชิงจริยธรรม เข้าใจโลกพหุวัฒนธรรม และพร้อมมีบทบาท

ความเป็นพลเมืองโลกของครู (Global citizenship of teachers)

ในยุคที่โลกเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งด้วยเทคโนโลยี การสื่อสาร และความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม แนวคิดเรื่องความเป็นพลเมืองโลก (Global citizenship) จึงได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ในฐานะกรอบแนวคิดสำคัญที่ควรถูกบูรณาการในระบบการศึกษา โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นทางของการปลูกฝังคุณลักษณะของพลเมืองที่มีความเข้าใจโลก เคารพความหลากหลาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมโลก (UNESCO, 2015, OECD, 2018) ในกระบวนการนี้ “ครู” มีบทบาทสำคัญ ไม่เพียงในฐานะผู้นำส่งผ่านเนื้อหาหรือผู้สอนในห้องเรียนเท่านั้น หากแต่ยังเป็น “ผู้ออกแบบการเรียนรู้” (Learning designer) ผู้สร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และประสบการณ์ที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองโลกของผู้เรียน (Reimers, 2020) การศึกษาความเป็นพลเมืองโลกของครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อทำความเข้าใจว่าครูมีบทบาทอย่างไรในการสร้างการเรียนรู้เพื่อโลก (Learning for the world) และควรมีคุณลักษณะ หรือสมรรถนะใดที่จะส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิด และคุณค่าของผู้เรียนในฐานะพลเมืองโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้วิธีวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมถึงการประมาณค่าพารามิเตอร์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในบริบทสถานศึกษามาตรฐานสากล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 3,900 คน ในปีการศึกษา 2568 ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 350 คน ซึ่งกำหนดตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970) เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ SEM ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนของประชากรตามสัดส่วนที่เหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ (2) แบบสอบถามความเป็นพลเมืองโลกของครูผู้สอน ครอบคลุม 8 ด้าน ได้แก่ ความรู้และทักษะ การคิด อารมณ์และค่านิยม พฤติกรรม วิสัยทัศน์แบบสากล การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และ (3) แบบสอบถามความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ครอบคลุม 9 ด้าน ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับโลก พฤติกรรมทางสังคม ค่านิยมและทัศนคติ ความตระหนักรู้ในระดับโลก วัฒนธรรมประชาธิปไตย บริบทการเรียนรู้ สิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมทางสังคม การคิดเชิงวิพากษ์ และการสะท้อนคิด และรูปแบบการเรียนรู้ แบบสอบถามทั้งหมดสร้างในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง หลังจากได้รับความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจนครบถ้วนแล้ว จึงตรวจสอบคุณภาพข้อมูล คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และบันทึกข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมเพื่อเตรียมการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ (2) การวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมืองโลกของครูและนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลคะแนนตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2560) และ (3) การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนดำเนินการด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ตัวแปรแฝงด้านความเป็นพลเมืองโลกของครูและนักเรียนมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงถึงสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของบริบทสถานศึกษาในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกอย่างเป็นระบบสำหรับความเป็นพลเมืองโลกของครู พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.44$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านอารมณ์และค่านิยม ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$) ด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.45$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.54$) แสดงให้เห็นว่าครูมีได้มีเพียงองค์ความรู้เกี่ยวกับโลก แต่ยังมีทัศนคติ ค่านิยม และการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองโลกอย่างชัดเจน ขณะที่ด้านความรู้และทักษะการคิด แม้อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.62$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาเพิ่มเติมด้านทักษะข้อมูลข่าวสารและการคิดวิเคราะห์ในมิติระดับโลก ในส่วนของนักเรียน พบว่ามีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD =$

0.54) และทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.63$) ด้านค่านิยมและทัศนคติ ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.54$) และด้านรูปแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.59$) ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่านักเรียนในบริบทของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความพร้อมทั้งด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการเป็นพลเมืองโลก ขณะที่ด้านความรู้และทักษะการคิด แม้อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.62$) เช่นเดียวกับครู สะท้อนความจำเป็นในการส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ ความเข้าใจโลก และทักษะการจัดการ ข้อมูลข่าวสารระดับสากล ผลการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความเบ้และความโด่งอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .401–.847 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกคู่ โดยไม่เกิน .90 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง นอกจากนี้ผลของ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่า KMO เท่ากับ .90 และ .94 บ่งชี้ว่าข้อมูลมีความพร้อมเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง SEM พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรับโมเดลตามข้อเสนอของค่าดัชนีปรับแก้ ผลการวิเคราะห์หลังปรับปรุงพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างดีเยี่ยม ($\chi^2 = 70.08$, $df = 70$, $p = .475$, $\chi^2/df = 1.00$, $RMSEA = 0.00$, $CFI = 1.00$, $GFI = 0.98$) ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด อิทธิพลเชิงสาเหตุชี้ว่า ความเป็นพลเมืองโลกของครูส่งผลทางบวกต่อความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.84 และมีค่าการอธิบายความแปรปรวน (R^2) ของโมเดลเท่ากับ 0.70 แสดงว่าปัจจัยด้านครูสามารถอธิบายความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนได้ถึงร้อยละ 70 โดยสรุป โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสะท้อนให้เห็นว่าความเป็นพลเมืองโลกของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่มุ่งพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีระดับความเป็นพลเมืองโลกอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสะท้อนถึงบริบททางการเรียนรู้ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความเข้มแข็งด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงสากล โดยครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดด้านอารมณ์และค่านิยม การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และพฤติกรรม ส่วนผู้เรียนมีคะแนนสูงเด่นด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย ค่านิยมและทัศนคติ และรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้ ด้านความรู้และทักษะการคิดเป็นด้านที่ต่ำที่สุดทั้งในกลุ่มครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทักษ์ ปินใจ (2563) ที่ระบุว่า มิติด้านความรู้และการคิดขั้นสูงเป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนไทยมักมีระดับพัฒนาการต่ำกว่าด้านค่านิยมและพฤติกรรมเชิงสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความเบ้และความโด่งอยู่ในเกณฑ์ปกติ และมีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางถึงสูง โดยไม่มีคู่ตัวแปรใดมีค่าสหสัมพันธ์เกิน .90 แสดงถึงความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลดังกล่าวสนับสนุนข้อเสนอของ กมลวรรณ ตังธณกานนท์ (2558) ว่าการวิเคราะห์ SEM จะมีความถูกต้องมากขึ้นเมื่อข้อมูลสังเกตได้มีการกระจายตัวปกติและไม่มีสหสัมพันธ์สูงจนเกิดปัญหา multicollinearity ผลการประเมินโมเดลพบว่า โมเดลสมมติฐานเบื้องต้นไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่หลังการปรับโมเดลแล้วพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทุกดัชนี โดยค่าดัชนี χ^2/df , CFI, TLI, RMSEA และ SRMR อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ การปรับโมเดลเป็นขั้นตอนจำเป็นของ SEM เพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลจริง สำหรับอิทธิพลเชิงสาเหตุ พบว่า ความเป็นพลเมืองโลกของครูส่งผลโดยตรงและเชิงบวกต่อความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ .84 และมีค่า R^2 เท่ากับร้อยละ 70 สะท้อนว่าความเป็นพลเมืองโลกของครูเป็นปัจจัยทำนายสำคัญของผลลัพธ์ด้านความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ผลดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลโลธน์ เตชะ (2564) และ Reimers (2017) ที่ชี้ว่า ครูที่มีความสามารถด้านพลเมืองโลกสูงจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความตระหนักรู้ระดับโลก การคิดเชิงวิพากษ์ และพฤติกรรมทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในบริบทโรงเรียนมาตรฐานสากลของไทย บทบาทของครูยังคงเป็นปัจจัยหลักและมีน้ำหนักสูง ผลการวิจัย โมเดลที่พัฒนามีความ

เหมาะสมและสามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะบทบาทของครูซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดในโมเดล ผลวิจัยนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในการพัฒนานโยบาย การยกระดับการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อยกระดับคุณภาพพลเมืองโลกของผู้เรียนในบริบทโรงเรียนมาตรฐานสากลต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบของ โมเดลความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ซึ่งเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่อธิบายพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ตัวแปรสื่อกลาง และผลลัพธ์ด้านความเป็นพลเมืองโลก จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 มิติ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้เชิงพลเมืองโลก (2) การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (Intercultural and Social Responsibility: ISR) และ (3) ผลลัพธ์ความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน โดยทั้งสามมิติเชื่อมโยงกันผ่านโครงสร้างเชิงสาเหตุที่ชัดเจน และสอดคล้องกับข้อมูลจริง ของ โมเดลความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิด องค์ความรู้ใหม่ ที่ช่วยขยายกรอบแนวคิดด้านพลเมืองโลกในบริบทโรงเรียนไทย โดยยืนยันว่า การจัดการเรียนรู้เชิงพลเมืองโลกต้องทำงานร่วมกับการพัฒนาความสามารถข้ามวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมและคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกอย่างยั่งยืน โมเดลนี้จึงสามารถใช้เป็นกรอบเชิงทฤษฎีสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ และการกำหนดนโยบายสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มระดับนานาชาติ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า โมเดลสมการความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการวิจัย ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 จากผลการศึกษา

พบว่า ความเป็นพลเมืองโลกของครู มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายความว่า หากครูมี ความเป็นพลเมืองโลกในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง มาก จะทำให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองโลกในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มากด้วย ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพึงต้อง พิจารณาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโมเดลสมการความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นพลเมือง โลกของนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน 1.2 จากการศึกษา พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของความเป็น พลเมืองโลกของครู ในโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง มีค่ามากที่สุด คืออารมณ์และค่านิยม ดังนั้น สถานศึกษาและผู้บริหารให้ ความสำคัญกับการพัฒนาครูในด้านนี้เป็นลำดับแรก โดยส่งเสริมให้ครูมีความตระหนักรู้ใน คุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดแนวคิดและค่านิยมแห่งความเป็น พลเมืองโลกไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ควรจัดให้มีกิจกรรมหรือการอบรม พัฒนาครูที่เน้นการบูรณาการแนวคิดพลเมืองโลกเข้ากับการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัด กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเรียนรู้ผ่านโครงการบริการสังคม หรือการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อ สร้างความเข้าใจในประเด็นระดับโลก อันจะช่วยให้ครูเป็นแบบอย่างของพลเมืองโลก และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานสากลได้อย่างยั่งยืน 1.3 จากการศึกษา พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในโรงเรียน มาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง คือ ด้านวัฒนธรรม ประชาธิปไตย ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้และปฏิบัติตามหลัก ประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน เช่น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ และการทำงานร่วมกันอย่างรับผิดชอบ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม เช่น การอภิปราย การเลือกตั้งผู้นำนักเรียน หรือการ จำลองสถานการณ์นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าของประชาธิปไตยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างสันติ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 2.

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1. ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยควรทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ในการกำหนดองค์ประกอบ ความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ในโรงเรียน

มาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ที่แตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ เนื่องจากผู้วิจัยพบปัญหา เกี่ยวกับภาวะ Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูง ระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัว หรืออาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการรวมองค์ประกอบที่มี ความสัมพันธ์กันสูง จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แล้วจึงรวมองค์ประกอบดังกล่าว ให้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน จึงจะสามารถแก้ปัญหา เกี่ยวกับภาวะ Multicollinearity ได้ 2.2 ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ โมเดลสมการโครงสร้าง ควรทบทวนวรรณกรรม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แตกต่างไปจากงานวิจัยชิ้นนี้โดยการเพิ่มตัวแปรส่งผ่าน จากตัวแปรแฝงภายนอก (Latent Exogenous Variable) มาสู่ตัวแปรแฝงภายในตัวที่ 1 (Latent Endogenous Variable 1) แล้วจึงนำไปสู่ตัวแปรแฝงภายในตัวที่ 2 (Latent Endogenous Variable 2) หรือมากกว่านี้ เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลทางตรง ขนาดอิทธิพลทางอ้อม และขนาดอิทธิพลรวม โดยอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรม บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่น่าเชื่อถือ เพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2563). *พลเมืองศึกษากับการพัฒนาทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21*. เรียกใช้เมื่อ 7 สิงหาคม 2563 จาก <https://educathai.com/knowledge/articles/416>
- กัลยารัตน์ ก้อนแก้ว. (2567). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในสหวิทยาเขตตอยสุเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(1), 1043–1056.
- จุฬารัตน์ วงษ์สว่าง. (2567). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(1), 813–823.
- ชุตติพร มณีโชติ. (2559). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพนักงานเทศบาลภาคใต้ ตอนบน. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปฐมพงศ์ ขวาลิต. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาจรีย์ รัตนานุสนธิ์ และ วรณิ แกมเกต. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลโลกของนักเรียนมัธยมศึกษา. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์. (2566). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รินทร์ลภัส ศักดิ์ชัยวัฒนา. (2565). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน *ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลภรณ์ เตชะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมประชาธิปไตยและความรู้เชิงลึกกับความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 16(74), 82–96.
- วิไลภรณ์ เตชะ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลโลกของนักเรียนโรงเรียนโพนทองพัฒนาวิทยา. *วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 1(1), 96–114.
- ศราวุฒิ สุภายอง. (2555). การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายทางสังคม เรื่องความเป็นพลเมืองโลกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สกุลทิพย์ พรหมรังกา และ อัจฉรา ศรีพันธ์. (2568). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของพลเมืองโลก. *วารสารมจร ปรัชญาปริทรรศน์*, 8(1), 206–218.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือโรงเรียนมาตรฐานสากล*. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- _____. (2563). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school) ปรับปรุง พ.ศ. 2561*. จาก https://oer.learn.in.th/search_detail/result/190264
- _____. (2566). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล ปีงบประมาณ 2566*. กลุ่มพัฒนาระบบมาตรฐานการศึกษา.

- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(มปป.). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล*.
- อรรถพล ประภาสโนบล. (2564). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลก.
วารสารการศึกษาเพื่อการพัฒนา, 14(1), 1–15.
- _____. (2565). พหุวัฒนธรรมและพลเมืองโลก: ความท้าทายของการศึกษาในศตวรรษ
ที่ 21. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 18(2), 55–72.
- อรรถพงษ์ อินตะวงศ์. (2564). ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง
โรงเรียนทั้งระบบ. ใน *คู่มือนิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction
in social psychological research. *Journal of Personality and Social
Psychology*, 51(6), 1173–1182.
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence.
Journal of Studies in International Education, 10(3), 241–266.
- Davies, L. (2022). Global citizenship education: Theoretical perspectives. *Journal
of Education for Sustainable Development*, 16(1), 5–18.
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology*.
Sage.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco:
Jossey-Bass.
- Misirlis, N. (2023). Global citizenship in business education. *Journal of
International Business Education*, 18(2), 77–93.
- O’Connor, K., & Zeichner, K. (2011). Preparing US teachers for critical global
education. *Globalisation, Societies and Education*, 9(3–4), 521–536.
- OECD. (2018). *Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The
PISA global competence framework*. OECD Publishing.
- Oxfam. (2015). *Education for global citizenship: A guide for schools*. Oxfam GB.

Reysen, S., & Katzarska-Miller, I. (2013). A model of global citizenship. *International Journal of Psychology*, 48(5), 858–870.

Reimers, F. M. (2020). *Educating students to improve the world*. Springer.

Reimers, F. M., & Schleicher, A. (2020). *A Framework to Guide an Education Response to the COVID-19 Pandemic of 2020*. Organisation for Economic Co-Operation and Development.

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Routledge.

UNESCO. (2018). *Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st century*. UNESCO.

UNESCO (2018a). Education for Sustainable Development Goals Learning Objectives. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>

Winthrop, R. (2020). Education for global citizenship in the 21st century. Brookings Institution.

UNESCO. (2021). *Learn for our planet*. UNESCO.

_____. (2024). *What you need to know about global citizenship education*. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/global-citizen-ship-peace-education/need-know>